

Matan Torah B'Marah

Rabbi Eric Grossman

פרשת בשלח *Torah In Motion*

1

שמות י"ד:ל"א

(לא) וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת-הַיּוֹ� הַגְּדָלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרָיִם וַיַּרְאוּ
הָעָם אֶת-יְהוָה וַיַּאֲמִינُו בְּיְהוָה וּבְמֹשֶׁה עֲבָדָו:

Exodus 14:31

(31) And when Israel saw the wondrous power which the LORD had wielded against the Egyptians, the people feared the LORD; they had faith in the LORD and in God's servant Moses.

2

שמות ט"ו:כ"ב-כ"ז

(כב) וַיַּסְעוּ מֹשֶׁה אֶת-יִשְׂרָאֵל מִים-סֻוף וַיֵּצְאוּ אֶל-מִדְבָּר-שָׂוֹר וַיַּלְכְּוּ
שֶׁלְשׁת-יָמִים בְּמִדְבָּר וְלֹא-מִצָּאוּ מִים: (כג) וַיָּבֹא מְرַתָּה וְלֹא-יָכֹלָו
לְשַׁתְתַּח מִים מִמְּרֹלה כִּי מְרִים הֵם עַל-כֵּן קָרְא-שָׁמָה מְרֹלה: (כד) וַיַּלְנֵז
הָעָם עַל-מֹשֶׁה לְאָמֵר מַה-נִּשְׁתַּחַת: (כה) וַיַּצְעַק אֶל-יְהוָה וַיֹּזְרַהוּ יְהוָה
עַז וַיַּשְׁלַךְ אֶל-הַמִּים וַיִּמְתַקֵּן הַמִּים

(22) Then Moses caused Israel to set out from the Sea of Reeds. They went on into the wilderness of Shur; they traveled three days in the wilderness and found no water. (23) They came to Marah, but they could not drink the water of Marah because it was bitter; that is why it was named Marah. (24) And the people grumbled against Moses, saying, "What shall we drink?" (25) So he cried out to the LORD, and the LORD taught him a tree; he threw it into the water and the water became sweet.

שָׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמְשֻׁפֵּט וּשָׁם נֶפֶה:

(כו) וַיֹּאמֶר אֶל-שְׁמֹעֵת תְּשִׁמְעָ לְקוֹלִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהִשְׁרֵ בְּעִינֵיכֶם
תַּעֲשֵׂה וְהִזְנַת לְמִצְוֹתִי וּשְׁמַרְתָּ כָּל-חֶקְיָוּ כָּל-הַמְּחֻלָּה אֲשֶׁר-שְׁמַתִּי
בָּמָצְרָיִם לְאָשָׁרִים עַלְיךָ כִּי אַנְיִי יְהוָה רֹפֵאךְ:

(כו) וַיָּבֹא אִילָמָה וְשָׁם שְׁתִים עֲשָׂרָה עִינֵת מִים וּשְׁבָעִים תְּמָרוּם
וַיִּחְנוֹן-שָׁם עַל-הַמִּים:

There [God] set for them law and statute; there he tested them.

(26) [God] said, “If you will heed the voice of your God the LORD diligently, doing what is upright in God’s sight, giving ear to God’s commandments and keeping all God’s laws, then I will not bring upon you any of the sickness that I brought upon the Egyptians, for I the LORD am your healer.”

(27) And they came to Elim, where there were twelve springs of water and seventy palm trees; and they encamped there beside the water.

Matan Torah at Sinai/Horeb

3

שמות ל"ז:

(ו) הַנְּגִי עָמָד לִפְנֵיךְ נָשָׁם | עַל-הַצּוֹר בְּחַרְבָּוֹ וְהַפִּית בְּצֹר וַיֵּצֵא מִמְּנוּ מִים וְשַׁתָּה הַעַם ...

Exodus 17:6

(6) “I will be standing there before you on the rock at Horeb. Strike the rock and water will issue from it, and the people will drink.”

4

שמות ל"ט-ל"א

(ט) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֶלְיָהוּ בַּעֲבָרֶשׁ הַעֲלֵנוּ בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הַעַם בְּדָבָרִי עַמְּךָ וְגַם־בְּךָ יִאֱמִינְנוּ לְעוֹלָם... (יא) וְהִיּוּ נְכָנִים לִיּוֹם הַשְׁלִישִׁי בֵּין בַּיּוֹם הַשְׁלִשִׁי יַרְדֵּן יְהוָה לְעֵינֵי כָּל־הַעַם עַל־הַר סִינְיָה:

Exodus 19:9-11

(9) And the LORD said to Moses, "I will come to you in a thick cloud, in order that the people may hear when I speak with you and so trust you ever after."...
(11) Let them be ready for the third day; for on the third day the LORD will come down, in the sight of all the people, on Mount Sinai.

שמות כ': ט"ז-י"ז

(טז) וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה דָבָר־אַתָּה עָמָנוּ וְנִשְׁמַעָה וְאֶל־יְדֶךָר עָמָנוּ אֱלֹהִים פְּנֵינוּ מִזְמֹות: (יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אֶל־תִּירְאָו כִּי לְבַעֲבוּר נִסּוֹת אֲתֶלְכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תְּהִיה יָרָאתְךָ עַל־פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תְּחַטְּאוּ:

Exodus 20:16-17

(16) “You speak to us,” they said to Moses, “and we will obey; but let not God speak to us, lest we die.” (17) Moses answered the people, “Be not afraid; for God has come only in order to test you, and in order that the fear of God may be ever with you, so that you do not go astray.”

שמות כ"ד: ד"י-י"א

(ד) וַיַּכְתֵּב מֹשֶׁה אֶת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה וַיְשִׁיכֵם בְּבָקָר וַיִּבְנֶן מִזְבֵּחַ תְּחִת הַהָר וּשְׁתִים עֲשָׂרָה מִצְבָּה... (ט) וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נְדָב וְאַבְיָהוּ וְשְׁבָעִים מִזְקָנִי יִשְׂרָאֵל: ... וַיַּחֲזֹק אֶת־הָאֱלֹהִים וַיִּאכְלֹו וַיִּשְׁתַּו:

Exodus 24:4-11

(4) Moses then wrote down all the commands of the LORD. Early in the morning, he set up an altar at the foot of the mountain, with twelve pillars ...
 (9) Then Moses and Aaron, Nadab and Abihu, and seventy elders of Israel ascended; ... they beheld God, and they ate and drank.

דברים ה':ו-י"ח

(ו) אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהִיךְ אֲשֶׁר הָזִאתִיךְ מִאָרֶץ מִצְרָיִם מִבֵּית עֲבָדִים: (ז) לֹא־יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֶרִים עַל־פָּנֶיךָ: (ח) לֹא־תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּשְׁלָן כָּל־תָּמֹנוֹת אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם מִמְּעָל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתְּחַת וְאֲשֶׁר בְּמִזְמָרָת לְאָרֶץ: (ט) לֹא־תַשְׂתַחַווּ לְהַם וְלֹא תַעֲבֹדָם כִּי אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהִיךְ אֲלֹהֵי קָנָא פְּקַד עָזָן אֲבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־שָׁלָשִׁים וְעַל־רְבָעִים לְשָׁנָא: (י) וְעַשָּׂה חָסֶד לְאַלְפִּים לְאֶחָבֵי וּלְשָׁמְרֵי (מצוות) [מצוות]: {ס}(יא) לֹא תְשִׁיא אֶת־שְׁמֵי יְהוָה אֱלֹהִיךְ לְשֹׁוֹא כִּי לֹא יִנְקַה יְהוָה אֶת אֲשֶׁר־יִשְׁא אֶת־שְׁמוֹ לְשֹׁוֹא: {ס}(יב) שְׁמֹר אֶת־יּוֹם הַשְׁבָּת לְקָדְשׁוֹ כְּאֲשֶׁר צָוָּה יְהוָה אֱלֹהִיךְ: (יג) שְׁשַׁת יְמִים תַּעֲבֹד וְעַשֵּׂת כָּל־מְלָאכָתךְ: (יד) וַיּוֹם הַשְׁבִּיעִי שְׁבָתָו לְיְהוָה אֱלֹהִיךְ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל־מְלָאכָה אֲתָה וּבְנֵיךְ וּבְנֵי־בָתֶךָ וּבְעֲדָךְ וְאַמְתָךְ וְשָׂרֵךְ וְחַמְרֵךְ וְכָל־בָּהָמְתָךְ וְגַרְךְ אֲשֶׁר בְּשָׁעֲרֵיךְ לְמַעַן יָנוּחַ עֲבָדָךְ וְאַמְתָךְ כְּמַךְ: (טו) וּזְכָרְתָּ בְּיַעֲבֹד הַיִּתְּן בָּאָרֶץ מִצְרָיִם וַיַּצְאֵל יְהוָה אֱלֹהִיךְ מִשְׁם בֵּין חִזְקָה וּבְזִרְעָנָה נְטוּיָה עַל־כֵּן צָוָּה יְהוָה אֱלֹהִיךְ לְעַשׂוֹת אֶת־יּוֹם הַשְׁבָּת: {ס}(טו) כְּבָד אֶת־אָבִיךְ וְאֶת־אָמֵךְ כְּאֲשֶׁר צָוָּה יְהוָה אֱלֹהִיךְ לְמַעַן יָאִרְכֵּן יָמִיךְ וְלִמְעָן יִיטֵּב לְךָ עַל הָאֶדְמָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהִיךְ נָתַן לְךָ: {ס}(יז) לֹא תַּרְצַח: {ס} וְלֹא תַּנְאָרֵף: {ס} וְלֹא תַגְנַב: {ס} וְלֹא־תַעֲנֵה בָּרָעָךְ עַד שֹׁוֹא: {ס}(יח) וְלֹא תַחֲמֹד אֶשְׁתְּ רָעָךְ {ס} וְלֹא תַתְאֹה בֵּית רָעָךְ שְׁדָהוּ וְעַבְדָוּ וְאַמְתָוּ שׂוֹרָוּ וְחַמְרָוּ וְכָל אֲשֶׁר לְרָעָךְ: {ס}

The Ten Commandments (Deuteronomy)

Deuteronomy 5:6-18

(6) I the LORD am your God who brought you out of the land of Egypt, the house of bondage: (7) You shall have no other gods beside Me. (8) You shall not make for yourself a sculptured image, any likeness of what is in the heavens above, or on the earth below, or in the waters below the earth. (9) You shall not bow down to them or serve them. For I your God the LORD am an impassioned God, visiting the guilt of the parents upon the children, upon the third and upon the fourth generations of those who reject Me, (10) but showing kindness to the thousandth generation of those who love Me and keep My commandments. (11) You shall not swear falsely by the name of your God the LORD; for the LORD will not clear one who swears falsely by God's name. (12) **Observe the sabbath day and keep it holy**, as the LORD your God has commanded you. (13) Six days you shall labor and do all your work, (14) but the seventh day is a sabbath of the LORD; you shall not do any work—you, your son or your daughter, your male or female slave, your ox or your ass, or any of your cattle, or the stranger in your settlements, so that your male and female slave may rest as you do. (15) Remember that you were a slave in the land of Egypt and the LORD freed you from there with a mighty hand and an outstretched arm; therefore the LORD has commanded you to observe the sabbath day. (16) **Honor your father and your mother**, as the LORD your God has commanded you, that you may long endure, and that you may fare well, in the land that the LORD your God is assigning to you. (17) You shall not murder. You shall not commit adultery. You shall not steal. You shall not bear false witness against your neighbor. (18) You [men] shall not covet your neighbor's wife. Likewise, none of you shall crave your neighbor's house, or field, or male or female slave, or ox, or ass, or anything that is your neighbor's.

8

רשי על דברים ה:י"ב:ב'
כasher zok. k'dem maten torah b'marah (shabbat פ"ז):

Rashi on Deuteronomy 5:12:2

CASHER ZOK [OBSERVE THE SABBATH DAY TO SANCTIFY IT] AS [THE LORD YOUR GOD] COMMANDED YOU before the giving of the Law, at Marah (Shabbat 87b).

9

רשי על דברים ה:ט"ז:א'
כasher zok. af ul kiboud ab v'aim natzto b'marah sh'nayim (sh'mot ט"ו):
shem shem lo hak v'mishpat (Sanhedrin נ"ו):

Rashi on Deuteronomy 5:16:1

CASHER ZOK [HONOUR YOUR FATHER AND YOUR MOTHER] AS THE LORD YOUR GOD HAS COMMANDED YOU — Also regarding honouring parents they received command at Marah, as it is said, (Exodus 15:25) “There He appointed for them a law and a statute” (Sanhedrin 56b).

10

רשי על שמות ט"ו:כ"ה:א'
shem shem lo. b'marah natan lahem mak'at perashiyot shel torah shiyitasseko
b'hem, shabbat v'perah ar'ma v'dinim (Sanhedrin נ"ו):

Rashi on Exodus 15:25:1

SHEM SHEM LO HERE HE SET FOR THEM [A LAW AND AN STATUTE) — At Marah He gave them a few sections of the Torah in order that they might engage in the study thereof; viz., the sections containing the command regarding the sabbath, the red heifer and the administration of justice (Mekhilta; Sanhedrin 56b).

סדר עולם רביה ה'

מים סוף נסעו למרה, שנאמר ויבאו מרתה וגוו' (שם טו כג), ואומר שם שם לו חוק ומשפט (שם טו כה), שם נתנו לישראל עשר מצות, שבע מהן שנצטו עליהן בני נח, נכתבו וייצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל (בראשית ב טז)

Seder Olam Rabbah 5

From the Red Sea they traveled to Marah, as it is written "And they came to Marah" (Exodus 15:23). And it says "And he made for them a law and a statute, and there he tested them" (Exodus 15:25). There were given to the Children of Israel ten commandments; of them, seven were already commanded to the Children of Noah, as it is written: "And the Lord God commanded the man, saying, 'Of every tree of the garden you may freely eat...'" (Genesis 2:16).

מכילתא דרבי ישמעאל, מסכתא דויסע א'ב"א

(כא) (שמות טו,כו) "ויאמר: אם שמוע תשמע לקול יהוה אליהיך..." לקול יהוה אליהיך, אלו עשרה הדברות, שננתנו מפה לפה בעשרה קולות.

Mekhilta DeRabbi Yishmael, Tractate Vayassa 1:21

(21) (Exodus 15:26) "And He said: If you will heed the voice of the LORD your God... "the voice of the LORD your God": This refers to the Ten Commandments, which were from Mouth to mouth through ten "voices."

מכילתא דרבי ישמעאל, מסכתא דויסע א:י

(י) דָּוֹרְשֵׁי רְשּׁוֹמֹת אָמְרוּ: "וְלֹא מִצָּאוּ מִים", דָּבָרִי תּוֹרָה שְׁנָמְשָׁלוּ לִמִּים. וְמַנִּין שְׁנָמְשָׁלוּ לִמִּים? שָׁנָאָמָר (ישעיה נה,א) "הָוִי כָּל צְמָא, לְכֹו לִמִּים!" לְפִי שְׁפָרְשָׁו מִדָּבָרִי תּוֹרָה שְׁלַשֶּׁת יְמִים, לְכֹד מַרְדוֹ. וְלְפִי כֹּד הַתְּקִינוּ הַזְּקָנִים וְהַנְּבִיאִים, שַׁיְהִיו קּוֹרִין בְּתּוֹרָה בְּשַׁבָּת, בְּשַׁנִּי וּבְחַמִּישִׁי...

Mekhilta DeRabbi Yishmael, Tractate Vayassa 1:10

(10) The expounders of metaphors said: They did not "find" words of Torah, which are compared to water. Where is this seen? (Isaiah 55:1) "Ho! all who thirst, go to the waters!" Because they separated from words of Torah for three days, they rebelled — wherefore the prophets and the elders instituted that they read in the Torah on Sabbath, Monday, and Thursday...

The Biblical Antiquities of Pseudo-Philo (11:6-15)

And at that time the Lord spoke unto his people all these words, saying:

I am the Lord your God who brought you out of the land of Egypt, out of the house of bondage. You shall not make for yourselves graven gods...

....You shall not covet your neighbor's house, nor that which he has, lest others also covet your land.

And when the Lord ceased speaking, people feared with a great fear, and they saw the mountain burning with torches of fire, and they said to Moses: You speak to us, but let not God speak to us, lest we die... And then God spoke to him his justice and judgements, and kept [Moses] by him 40 days and 40 nights. And there he commanded him many things, and showed him the tree of life, whereof he cut and took and put it into Marah, and the water of Marah was made sweet and followed them in the desert 40 years...

15

זהר חדש, פרשת בשלח ב'

וירוחו יהוה עז, עז חיים

Zohar Chadash, Beshalach 2

And the LORD taught them a tree, [namely] the tree of life.

16

בראשית ב':ט'-ט"ז

(ט) ויצמיח יהוה אליהם מזיהאדמה כל-ען נחמד לمراقب ותוב
למאכל וען חיים בתוך הגן ... (י) ונחר יצא מעדן ... (טז) ויצו יהוה
אליהם על-האדם לאמור מכל עץ-הגן תאכל:

Genesis 2:9-16

(9) And from the ground the LORD caused to grow every tree that was
pleasing to the sight and good for food, with the tree of life in the middle of the
garden... (10) A river issues from Eden ... (16) And the LORD commanded the
Human, saying, "Of every tree of the garden you are free to eat..."

יהושע כ"ד:כ"ה-כ"ו

(כה) וַיָּכֹרֶת יְהוָשָׁע בְּרִית לְעֵם בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּשְׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָט
בְּשָׁכְם: (כו) וַיְכַתֵּב יְהוָשָׁע אֶת־הַדְּבָרִים הָאֱלֹהִים בְּסֶפֶר תּוֹרַת אֱלֹהִים
וַיִּקְחֶנְעָבָן גְּדוֹלָה וַיִּקְיָמֶה שֵׁם תְּחִתְהָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּמָקוֹדֵש יְהוָה:

Joshua 24:25-26

(25) On that day at Shechem, Joshua made a covenant for the people and he made a fixed rule for them. (26) Joshua recorded all this in a book of God's Torah. He took a great stone and set it up at the foot of the oak in the sacred precinct of GOD;

עזרא ז:ט-י'

(ט) כִּי בָּאֶחָד לְחִדְשֵׁה הַרְאֵשׁוֹן הַוָּא יִסְדֵּק הַמּוֹעֵלָה מִבָּבֶל... (י) כִּי עֹזָרָא
הָכִין לְבָבָו לְדָרְשֵׁה אֶת־תּוֹרַת יְהוָה וְלַעֲשָׂת וְלַלְמֹד בְּיִשְׂרָאֵל חֶק
וּמִשְׁפָט:

Ezra 7:9-10

(9) On the first day of the first month the journey up from Babylon was started... (10) For Ezra had dedicated himself to study the Torah of the LORD so as to observe it, and to teach laws and rules to Israel.

שמעואל א ל':כ"ד-כ"ה

(כד) ... בְּחַלְקָה הַיָּרֵד בְּמַלְחָמָה וּבְחַלְקָה הַיָּשֵׁב עַל־הַכִּלִּים יְחִזְקוּ:
(כה) וַיְהִי מִהִיּוֹם הַהּוּא וּמִעַלְהָה וַיִּשְׁמַח לְחֶק וּמִשְׁפָט לִיְשָׂרָאֵל עַד
הַיּוֹם הַזֶּה:

I Samuel 30:24-25

(24) ...The share of those who remain with the baggage shall be the same as the share of those who go down to battle; they shall share alike." (25) So from that day on it was made a fixed rule for Israel, continuing to the present day.

18

ברוך הלווי אפשתין "תוספת ברכה"
עיי' ברש"י שכחוב דגם מצות פרה אדומה נתנה במרה, ולא נמצא זה
לא בתלמוד ולא במקילתא ולא בשארី בריתות... וקרוב לוודאי שנפל
ט"ס

כ"א-כבד אב
פ"א-פרה אדומה

19

שמות ט"ו:כ"ו

(כו) וַיֹּאמֶר אֱמֶת-שְׁמֹעַ תָּשִׁמְעַ לְקֹלָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַיְשֵׁר בְּעֵינֵינוּ
תַּעֲשֵׂה וְהַזָּנֶת לְמִצְוֹתָיו שְׁמַרְתָּן כָּל-חֶקְיוֹ כָּל-הַמְּחֻלָּה אֲשֶׁר-שְׁמַתִּ
בְּמִצְרַיִם לְאֶשְׁרִים עַל-יד כִּי אַנְּנִי יְהוָה רְפָאֶךָ:

Exodus 15:26

(26) "If you will heed the voice of the LORD your God diligently, doing what is upright in My sight, giving ear to My commandments and obeying all My laws, then I will not bring upon you any of the diseases that I brought upon the Egyptians, for I the LORD am your healer."

בראשית כ"ו:ה'

(ה) לְקַבֵּב אֲשֶׁר-שְׁמֹעַ אֶבְרָהָם בְּקָלִי וַיְשִׁמְרֶנּוּ מִצְוֹתֵי חֶקְוֹתִי
וְתּוֹרָתִי:

Genesis 26:5

(5) Inasmuch as Abraham heeded My voice and obeying My charge: My commandments, My laws, and My teachings."

20

רשב"ם על בראשית כ"ז:ה'ב'
וישמור משמרתי - כגון מילה...
מצותי - כגון מצות שמנה ימים...

Rashbam on Genesis 26:5:2

וישמור משמרתי, a reference to the circumcision...
מצותי, the command to perform circumcision when the baby is eight days old...

21

יבמות ע"א ב:י"ט

ובמ"בר מאי טעמא לא מהול? איבעית אםא משום חולייא דאורחא

Yevamot 71b:19

And what is the reason that they did not circumcise themselves in the wilderness? If you wish, say it was due to the sickness caused by their journey.

22

שמות ד':כ"ד-כ"ז

(כד) ויהי בדרכם במלון ויפגש הוה ייוה ויבקש המיתו: (כה) ותקח צפירה צר ותכרת את עرלה בנה ותגע לרגלו ותאמיר כי חתונדים מים אשה לי: (כו) וירף ממענו אז אמרה חתנו דמים למולת:

Exodus 4:24-26

(24) At a night encampment on the way, the LORD encountered him and sought to kill him. (25) So Zipporah took a flint and cut off her son's foreskin, and touched his legs with it, saying, "You are truly a bridegroom of blood to me!" (26) And when [God] let him alone/healed him, she added, "A bridegroom of blood because of the circumcision."

רמב"ם על משנה חולין ז':ו':א'

ושים לבך על העיקר הגדול הנככל במשנה זו זאת והוא מה שאמר
מסיני נאסר לפि שאתה רראיית לדעת שכל מה שאנו מרוחיקים או
עושים היום אין אנו עושים אלא במצוות הקב"ה ע"י משה רבינו ע"ה
לא שהקב"ה אמר זה לנביאים שלפניו... וכמו כן אין אנו מלין מפני
שאברהם אבינו ע"ה מל' עצמו ואנשי ביתו אלא מפני שהקב"ה צוה
אותנו ע"י משה רבינו...

Rambam on Mishnah Chullin 7:6:1